

«Юрисконсультанти не мають ніяких привілеїв», –

гість редакції, голова правління ЮФ «АНК»

Олександр КІФАК про угоди юриста із совістю та юрбізнес в Одесі

Про юридичну практику

– Чим ви із колегами керувалися, обираючи форму «юридичної фірми» радше ніж «адвокатського об'єднання» для своєї практики? В чому кардинальна відмінність?

– Створення юридичної фірми «АНК» здійснювалося мною особисто. Тому й організаційні питання вирішував самостійно. Кардинальною відмінністю між юридичною фірмою та адвокатським об'єднанням вважаю ділову спрямованість. Наприклад, клієнтами юридичної фірми є, насамперед, юридичні особи. На відмінну від цього, клієнтами адвокатського об'єднання є, як правило, здебільшого громадяни. Але зараз ці грані стираються. Вважаю, що поняття «юридична практика» і «адвокатська практика» через деякий час співпадуть.

– Чи можна говорити про якісь особливості юридичної практики та ведення юридичного бізнесу на столичному та місцевому рівні?

– На мій погляд, рівень юридичної фірми не визначається її місцезнаходженням. Наприклад, в Одесі в юридичній галузі існує дійсно багато достойних фірм, об'єднань та самостійно практикуючих юристів. Адже висока спеціальна конкуренція є наслідком високого рівня професійності.

Крім того, якщо юрист допустив помилку на столичному рівні, є вірогідність того, що вона залишиться непомітною, тоді як помилка юриста на регіональному рівні тягне за собою поширення інформації про неї у колі інших юристів.

– Вашу фірму вважають однією з провідних і найбільш стабільних. У чому секрет? Які складові такого успіху?

– Як це не банально, беручись за справу, ми керуємося принципом: «Клієнт завжди правий». За такими методами роботи нас й оцінюють клієнти.

Трудове право і працевлаштування

– Які головні тенденції вашої практики трудового права впродовж останніх 10-15 років? Чи підтверджується занепокоєння, що працівник стає менш захищеним правом і, зокрема, судами, ніж роботодавець, особливо приватне підприємство?

– Оскільки нашими клієнтами переважно є підприємства, то у разі виникнення трудових спорів ми представляємо у судах інтереси роботодавців. Але в практиці нашої фірми були випадки, коли ми

відстоювали в суді інтереси незаконно звільнених працівників. Чинний Кодекс законів про працю діє впродовж більше ніж 30 років, тому з розвитком ринкових відносин та суспільних потреб він потребує кардинальних змін. Сподіваюсь, що незабаром все ж таки буде прийнятий новий Трудовий кодекс. Водночас, норми чинного Кодексу спрямовані на захист

інтересів переважно працівників, аніж роботодавців.

– Нещодавно Верховний суд однієї з держав ухвалив, що поновлення на роботі не має своїм автоматичним наслідком виплату зарплати за «вимушений прогул». Якою є теорія і практика цього питання в Україні?

– І чинний КЗпП, й існуюча практика з цього питання свідчить, що суд при винесенні рішення про поновлення на роботі одночасно приймає рішення про виплату працівнику середнього заробітку за час вимушеного прогулу або різниці в заробітку за час виконання нижчеоплачуваної роботи, але не більш ніж за один рік. Вважаю, що така норма є істотною і дає можливість працівнику у разі незаконного звільнення отримати від роботодавця матеріальну компенсацію.

– Окресліть одне-два найбільш складних юридичних питань (проблем) з трудового права, які вам довелося вирішувати.

– До складних питань, з якими нам довелося працювати, можна віднести відшкодування шкоди морякам, які працюють на судах дальнього плавання, соціальний захист працівників, відшкодування шкоди у зв'язку з розголошення конфіденційної інформації, застосування трудового законодавства України та Греції.

– Яким є механізм притягнення до відповідальності юрисконсультанта, котрий систематично порушує законодавство, зокрема, користуючись настановами свого керівника?

– Юрисконсультанта, як і будь-якого іншого працівника за порушення законодавства можна притягнути до дисциплінарної або матеріальної відповідальності. Юрисконсультанти не мають ніяких привілеїв.

– Чи підтверджується у вашій практиці така теза: «судді схильні за-

довольняти позови про поновлення на роботі працівника державних підприємств»?

– Ми не вивчали статистику з цього питання, але якщо це так, то, на мій погляд, головною причиною цього є те, що приватний бізнес більш ефективний, зокрема, при організації захисту своїх інтересів. Тому працівнику, як правило, складно виграти спір у роботодавця, який має сильну юридичну підтримку. У свою чергу, державні підприємства здебільшого не звертаються до великих юридичних компаній, довіряючи ведення справи своєму юридичному відділу.

– Які головні вимоги при працевлаштуванні юриста на «АНК»?

– Це – іноземна мова, схильність до командної праці, здатність до аналітичного мислення, а також отримання задоволення від своєї професії.

– Кадрове завдання перспективної юрфірми – пошук юридичних талантів. Ви традиційно проводите стипендіальний конкурс серед студентів одеських юридичних ВНЗ. Скільки переможців чи призерів цих конкурсів працюють у вашій фірмі?

– Дійсно, цього року ми проводимо вже шосте стипендіальний конкурс серед студентів юридичних ВНЗ м. Одеси. Проведення таких конкурсів дає можливість для тісної співпраці між вченими, студентами і практикуючими юристами, заохочує найбільш ініціативних і грамотних студентів, що підвищує мотивацію до кращого освоєння студентами навчальних програм, участі в громадській діяльності закладів. За результатами конкурсу ми виплачуємо студентам іменні стипендії.

«... приватний бізнес більш ефективний, зокрема, при організації захисту своїх інтересів. Тому працівнику, як правило, складно виграти спір у роботодавця, який має сильну юридичну підтримку»

Після проведення конкурсу запрошуємо переможців, а також конкурсантів, які найбільше проявили себе, пройти стажування в нашій фірмі. Сьогодні в «АНК» працює четверо колишніх конкурсантів, ще двоє проходять стажування. Крім того, ми намагаємося слідувати за подальшою долею конкурсантів. Так, за нашою рекомендацією учасники попередніх конкурсів отримали роботу юристів у провідних фірмах.

– Чи діють у вас на фірмі правила внутрішнього трудового розпорядку? Якщо так, то в чому їх головні відмінності від тих, що діють не на юрфірмах?

– Безумовно, діють, але ніяких суттєвих відмінностей від правил внутрішнього трудового розпорядку, які діють в інших фірмах, немає. Всі правила розглядаються з погляду здорового глузду та визначаються, виходячи з принципу «Клієнт завжди правий».

Про право, шум і Одесу

– Своєю професійною мрією ви назвали «якомога більше наблизити поняття «право» до поняття «закону»¹. Якою, на вашу думку, є різниця (змістовно) між цими поняттями, і як ви маєте намір реалізувати свою мрію, якщо у кожного може бути своє право- і законорозуміння, що праворозуміння – це «дуже складний і тонкий процес, опанування яким можливе лише на основі даних цілого комплексу наук»²?

– Не завжди той, хто об'єктивно правий, може реалізувати свій інтерес згідно із законом. Тому максимальне наближення поняття «закон» до поняття «право» є ідеальною категорією для забезпечення прав людини.

– Ви пишаєтесь розробкою законодавчої регламентації «захисту населення від впливу шуму». Яку роль відіграв у її розробці легендарний одеський гамір?

– Основним мотивом прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту населення від впливу шуму», який набув популярності як Закон «Про тишу», – необхідність розвитку цивілізації в нашій державі, зокрема, в питаннях відпочинку.

Багато років Одеське узбережжя Аркадії потерпало від протизаконного цілодобового порушення тиші, що було недоліком місцевої влади, яка не проконтролювала оснащення протишумним обладнанням дискотек, які існують у всьому світі і нікому не завдають шкоди. У розробці Закону «Про тишу» брали участь працівники нашої фірми – Микола Сорочинський та Леонід Антоненко.

Про резонанс, який отримав цей Закон, свідчить кількість народних депутатів, які за нього проголосували, – 335 із 450 народних обранців. Очевидно, що це питання є актуальним не тільки для одеситів. Але мене здивувало, що єдиною фракцією, яка не голосувала за цей Закон майже у повному складі, була фракція комунастів.

– Пане Олександр, кажуть, що Одеса – це особливе місце, якщо так, то в чому особливість юридичної практики та юридичного бізнесу в Одесі?

– Насамперед, Одеса – морський торговельний порт. Це зумовлює напрям юридичної практики, а саме: надання правової допомоги морським, стивідорним, крьюінговим компаніям. Інших відмінностей немає, за винятком одного – у перерві між практикою ми шуткуємо.

– Ваші поради молодим юристам?

– Головне, оцінювати свої справи з погляду моралі. Юрист сам має бути впевненим у тому, що він робить «правильну справу», а не укладає «угоди із совістю».

Спілкувався Славик БІГУН

ПЕРСОНА	
П.І.Б.	КІФАК Олександр Миколайович
Вік	43 роки
ЮФ	«АНК»
Посада	голова правління ЮФ «АНК»
Стаж	у галузі права – 18 років
Практика	інвестиції, корпоративне та податкове право
Освіта, кваліфікація	адвокат (з 2003 р.), юрист (у 1990 р. закінчив юридичний ф-т Одеського державного ун-ту)
Авторитет у галузі права	О. В. Сурилов (1928-1999), професор, колишній зав. кафедрою теорії держави та права ОДУ
Найбільше проф. досягнення	участь у розробці так званого Закону «Про тишу»
Проф. мрія	наближення поняття «закону» до поняття «право»

¹ «Юристи України 2006. Вибір клієнта». – К.: «Юридична газета», 2007. – С. 20.

² Сурилов О. В. До сучасного усвідомлення права і держави в системі соціальних відношень // Юридична освіта і правова держава. – Одеса, 1997. – С. 30. О. В. Сурилов у праці «Теорія держави і права» (1989) писав: «самі поняття «праведності», «корисності», «вигідності», «цінності» – суб'єктивні, формуються і живуть у свідомості людей, визначаються їхніми ціннісними орієнтаціями, котрі зазвичай об'єктивну необхідність відображають з різними перегибами. Правильність, корисність, вигідність можуть стати справжніми, такими, що відображають дійсну соціальну необхідність на рівні інтересів виключно тільки лише в умовах демократії».